

Protokoll fört vid sammanträde med
SVERIGES ADVOKATSAMFUNDS DISCIPLINNÄMND
den 20 april 2023.

Närvarande: ledamöterna Börje Samuelsson ordförande, Magnus Wallander (ej § 103) vice ordförande, Ulrika Borg (ej §§ 110 och 113), Biörn Riese (ej §§ 103 och 116), Helene Petersson, Poly Jensell, Anna Steén, Lars Kruse (ej § 97), Sten Bauer, Per Westerberg (ej § 116) och Magnus Göransson (ej § 127) samt generalsekreterare Mia Edwall Insulander.

Närvarande var också Sofia Rahm och undertecknad sekreterare Eva Angström.

§ 96

Magnus Göransson (ej § 127) och Ulrika Borg (§ 127) utsågs att jämte ordförande Börje Samuelsson och generalsekreterare Mia Edwall Insulander justera protokollet.

§ 105

Disciplinärende, Ekobrottskammaren i Uppsala genom chefsåklagare Jakob Holmberg samt tillförordnad kammarchef Lise-Lotte Tegler, Uppsala ./ . advokat Lars Hurtig, Stockholm (D-2021/2750).

Ärendet hänsköts den 24 augusti 2022 och bordlades den 16 mars 2023 § 80.

Disciplinnämnden fattade beslut enligt bilaga 56 (uttalande).

till protokoll den 20 april 2023, § 105

BESLUT

den 20 april 2023

av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd

Prövning av om advokat iakttagit god advokatsed då han filmat en topsning som ägt rum vid misstankeförhör.

Parter

Anmälare: Ekobrottskammaren i Uppsala genom chefsåklagare Jakob Holmberg samt tillförordnad kammarchef Lise-Lott Tegler, Uppsala

Advokat: Lars Hurtig, Stockholm

Disciplinnämndens beslut

Disciplinnämnden gör ett uttalande. Utöver uttalandet föranleder anmälan ingen åtgärd.

Bakgrund

Lars Hurtig har varit offentlig försvarare för en klient som kallats till förhör på Ekobrottsmyndigheten.

Anmälan

Ekobrottskammaren i Uppsala har, genom chefsåklagare Jakob Holmberg, i anmälan till Advokatsamfundet och i efterföljande handlingar riktat anmärkningar mot Lars Hurtig och anfört i huvudsak följande.

Den 12 november 2021 hölls förhör i ett av förhørsrummen inne i lokalerna på ekobrottskammaren i Uppsala. Advokat Lars Hurtig var förordnad som offentlig försvarare för sin klient som var kallad att höras som misstänkt i ärendet i fråga. En promemoria från detta tillfälle är upprättad av polisinspektör Johan Vikeved. Av promemorian framgår bl.a. följande.

Fredagen den 12 november 2021 klockan 13:00 var misstänkt Thomas Karlsson och hans offentliga försvarare Lars Hurtig kallade till misstankeförhör vid Ekobrottsmyndigheten i Uppsala. Klockan 12:50 ringde Lars Hurtig till undertecknad, men samtalet besvarades inte, utan undertecknad ringde åter klockan 12:55. Lars Hurtig sa att de stod nere på gatan och önskade bli insläppta. Undertecknad gick ner och hämtade Thomas Karlsson och Lars Hurtig.

Förhöret genomfördes i förhørsrummet Riksbanken och under förhöret medverkade biträdande förhørsledare inspektör Staffan Haag och biträdande förhørsledare inspektör Conrad Riben. Lars Hurtig informerade undertecknad att hans klient inte kommer att svara på några frågor under förhöret. Undertecknad förklarade att förhöret kommer att hållas i sin helhet även om Thomas Karlsson inte vill svara på några frågor.

Thomas Karlsson svarade inte på några frågor under förhöret och när det avslutades, så informerade undertecknad om att det skulle ske en kroppsbesiktning (topsning) av Thomas Karlsson. Lars Hurtig motsatte sig beslutet och de ville få en överprövning. Inspektör Staffan Haag lämnade förhørsrummet för att söka kontakt med chefsåklagare Jakob Holmberg, så att denne kunde föredra överprövningen för tjänstgörande överåklagare.

Lars Hurtig sa att han tyckte det var mycket märkligt, att det tagits beslut om topsning för den typ av brottslighet som hans klient var misstänkt för. Lars Hurtig menade att det fanns inget som talade för att hans klient skulle vara aktuell i annan brottslighet och att det var principiellt fel att slentrianmässigt ta beslut om kroppsbesiktning i den här kategorin av ärenden. Undertecknad berättade att beslut om kroppsbesiktning tas i de ärenden där det finns fängelse i

§

straffskalan och kommer inte användas som bevis i den aktuella förundersökningen.

Lars Hurtig var mycket skeptisk till att personer, som är misstänkta för bokföringsbrott hos Ekobrottsmyndigheten, skulle bli misstänkta i andra ärenden efter registertopsning. Inspektör Conrad Riben berättade att när han tjänstgjorde på Ekobrottsmyndigheten i Stockholm, visade den årliga statistiken, att flera kroppsbesiktade personer blev misstänkta i andra ärenden. Lars Hurtig kände sig tveksam till denna uppgift och han hade gärna sett statistiken på papper.

Efter cirka 20 minuter kom inspektör Staffan Haag tillbaka till förhörssrummet och hade med sig chefsåklagare Jakob Holmberg. Jakob Holmberg informerade Thomas Karlsson och Lars Hurtig om att han muntligen varit i kontakt med överåklagare Katarina Tidén angående överprövningen av beslutet om kroppsbesiktning. Jakob Holmberg sa att överåklagare Katarina Tidén beslutat att inte ändra det tidigare beslutet och han lämnade över en skriftlig dokumentation över den muntliga föredragningen.

Vidare berättade Jakob Holmberg att det skriftliga beslutet från överåklagaren kommer senare och han frågade om Thomas Karlsson eller Lars Hurtig hade några frågor till honom, vilket de inte hade. Därefter lämnade Jakob Holmberg förhörssrummet Riksbanken.

Undertecknad lyfte upp ett provtagningskit för DNA-topsning och samtidigt tog Lars Hurtig fram sin mobiltelefon och började filma. Lars Hurtig sa att han hade fått i uppdrag av sin klient att dokumentera förrättningen. Lars Hurtig ombads lägga ner sin telefon och sluta filma. Lars Hurtig svarade att han hade rätt att filma. Inspektör Staffan Haag sa att Lars Hurtig skulle sluta filma, då de befann sig på ett skyddsobjekt med fotoförbud. Lars Hurtig blev stressad och slutade filma och sa att han inte visste om att det var ett skyddsobjekt.

Undertecknad sa att det inte är okej att Lars Hurtig filmade inom ett skyddsobjekt samt att han hade en sparad filmsekvens i sin mobiltelefon. Lars Hurtig tog fram sin mobiltelefon och sökte fram aktuell filmsekvens och sa att han skulle radera den och att undertecknad skulle titta när han gjorde det. Undertecknad såg på dryga meters avstånd att Lars Hurtig hade en filmsekvens på inspektörerna i rummet, som han raderade. Inspektör Conrad Riben sa att om Lars Hurtig ville radera filmsekvensen helt, så skulle han gå in på senaste raderade och ta bort den. Lars Hurtig var osäker på hur han gjorde, men efter en

kort stund sa han att filmsekvensen var borta. Ingen av inspektörerna kontrollerade att den aktuella filmsekvensen var raderad från mobiltelefonen.

Thomas Karlsson viskade något till Lars Hurtig, som därefter meddelade att hans klient ville bli topsad nere på gatan, utanför skyddsobjektet. Undertecknad sa att de nu befann sig i Ekobrottsmyndighetens lokaler och att man inte håller förhör eller genomför andra tvångsåtgärder på någon parkbänk eller liknande bland tredje man, bara för att en misstänkt vill det.

Undertecknad sa att han skulle verkställa kroppsbesiktningen och ställde sig en halvmeter ifrån Thomas Karlsson. Thomas Karlsson ombads öppna munnen, vilket han gjorde och undertecknad började topsa hans munhåla. Efter cirka 30 sekunder var kroppsbesiktningen klar. Undertecknad förde över saliv från topsningspinnen till FTA-kortet. Därefter följde undertecknad Thomas Karlsson och Lars Hurtig ut i trapphuset och de skiljdes åt.

Det som bör lyftas fram är i synnerhet två omständigheter:

1. Att advokat Hurtig med hjälp av sin mobiltelefon har filmat inne på ett skyddsobjekt när polisinspektörerna har verkställt en lagligen grundad och rutinmässig tvångsåtgärd.
2. Att advokat Hurtig har begärt att denna lagligen grundade och rutinmässiga tvångsåtgärden ska ske på gatan utanför Ekobrottsmyndighetens lokaler.

Sett i ljuset av hur advokat Hurtig har agerat vid hela förhörstillfället och vid verkställandet av tvångsmedlet i fråga framstår advokat Hurtigs agerande i sin roll som advokat som såväl anmärkningsvärd som förtroendeskadlig.

Advokat Hurtig är förvisso i sin fulla rätt att begära överprövning av ett beslut, oavsett skäl därtill. Vid prövningen om advokat Hurtigs agerande är att anse som att denne har brutit mot Advokatsamfundets etiska regler bör dock beaktas hela agerandet vid tillfället i fråga.

Advokat Hurtigs agerande är således ägnat att skada förtroendet för advokatkåren och rättsväsendet i stort.

I sammanhanget bör även beaktas att personalen på ekobrottskammaren i Uppsala vid aktuellt tillfälle dels har uppträtt sakligt och korrekt, dels har vidtagit endast lagligen grundade åtgärder i sin tjänsteutövning.

Advokatens yttrande

Lars Hurtig har tillbakavisat anmärkningarna och anfört i huvudsak följande.

Vad som anförs i PM av Johan Vikeved är i princip korrekt.

Ytterligare må anföras följande.

Hans huvudman valde att vara tyst under hela sin vistelse i rummet där han hördes.

Huvudmannen motsatte sig att bli topsad. Det var inte han som motsatte sig topsningen, utan huvudmannen. Det var på uppdrag av huvudmannen som han förklarade att han överklagade topsningsbeslutet, och menade att det inte får verkställas innan överklagandet prövats.

Detta förfarande har emellanåt resulterat i att verkställigheten skjutits upp och de facto runnit ut i sanden efter senare beslut om nedläggning eller godkännande av strafföreläggande.

När det visade sig att man avsåg överklagandet och avsåg verkställa topsningen med tvång, blev hans huvudman orolig för att bli utsatt för våld i samband med tvångsutförande av topsningen, varför huvudmannen bad honom filma genomförandet. Han upplyste utredarna tydligt om sin avsikt att på huvudmannens uppdrag filma verkställigheten av topsningsbeslutet.

Han reflekterade i hastigheten inte över att Ekobrottsmyndighetens lokaler må vara skyddsobjekt, utan förklarade för utredarna att hans huvudman ville att han skulle filma förrättningen. Något lagligt hinder mot detta föreligger inte, bortsett från för det fall platsen för filmandet är föremål för fotoförbud, vilket alltså inte hade slagit honom vid tidpunkten, varför han inledningsvis argumenterade mot att det skulle vara otillåtet att filma.

Så snart en av utredarna upplyste om att de befann sig på ett skyddsobjekt avbröt han filmandet och raderade den korta filmsnutten. Utredarna var inte intresserade av att kontrollera att filmsnutten raderats på alla platser den fanns på telefonen, vilket var fallet.

§

Hans huvudman, som alltså inte pratade i förhörssrummet, viskade då till honom att han ville att åtgärden skulle vidtas utomhus så att den kunde filmas, vilket förslag han vidarebefordrade till utredarna, som avböjde det.

Han tyckte nog inte heller att det var en jättebra idé att genomföra tvångsåtgärden utomhus, men det torde stå den som utsätts för en tvångsåtgärd fritt att avstå avskildhet för genomförandet av en tvångsåtgärd, då sådan avskildhet syftar till att skydda den som utsätts för en tvångsåtgärd snarare än den som utför den. Mot denna bakgrund tyckte han inte han kunde förvägra sin klient att i alla fall få förslaget om utförande av tvångsåtgärden utomhus framfört.

I övrigt är det riktigt att han framförde den synpunkten att han har svårt att se att en person som är misstänkt för att för sent ha upprättat en årsredovisning, var mer benägen att figurera i utredningar där en registertopsning skulle kunna föra utredningen framåt, än genomsnittet av befolkningen. Han sade också att det vore intressant med en statistisk belysning av det förhållandet. Det förflöt en hel del tid från det att topsningsbeslutet överklagades, tills åklagaren kom tillbaka med ett beslut, och det var naturligt att samtalet under det att alla väntade på åklagarens beslut då kom att handla bland annat om registertopsning som företeelse.

Avslutningsvis noterar han att ordet "rutinmässig tvångsåtgärd" återkommer i anmälan, vilket föranleder följande reflektion.

Att besluta om, och med tvång verkställa, topsning må ske rutinmässigt, men det betyder inte att det upplevs som rutin för den som utsätts för åtgärden. Många tycker att det är djupt kränkande och mycket obehagligt att utsättas för en topsning, och han menar att det ingår i försvararuppdraget att då söka verka för att underlätta för klienten på alla till buds stående sätt.

Han har svårt att se att detta skulle vara ägnat att skada förtroendet varken för advokatkåren eller rättsväsendet i stort, snarare tvärtom.

Ytterligare skriftväxling

Ekobrottskammaren har, genom tillförordnad kammarchef Lise-Lotte Tegler, under ytterligare skriftväxling i ärendet yttrat sig och tillagt följande. Vid genomgång av det beslut som förordnat att Ekobrottsmyndighetens lokaler i Uppsala registrerats som

skyddsobjekt har det framkommit att detta hade löpt ut den 31 oktober 2021. Nytt förfarande om registrering av tillsvidareförordnande av lokalerna som skyddsobjekt hos Länsstyrelsen pågår och ombesörjs av deras huvudkontors säkerhetsavdelning som ansvarar för dessa frågor.

Parterna har under vidare skriftväxling argumenterat för sin sak.

Nämndens bedömning och beslut

Ekobrottskammaren har, genom chefsåklagare Jakob Holmberg samt tillförordnad kammarchef Lise-Lott Tegler, riktat anmärkningar rörande hur Lars Hurtig utfört uppdraget som försvarare. Lars Hurtig har i huvudsak vidgått de faktiska omständigheterna men tillbakavisat att han brustit att iaktta god advokatsed.

Det är ostridigt att Lars Hurtig filmat sin klient och personal på Ekobrottsmyndigheten då personalen tagit ett DNA-prov på insidan av Lars Hurtigs klients kind.

Nämnden konstaterar inledningsvis att Lars Hurtig filmat inne i Ekobrottsmyndighetens lokaler som tidigare varit ett skyddsobjekt, men som vid tidpunkten för händelsen inte var det. Avseende detta handlande kan Lars Hurtig inte anses ha brutit mot god advokatsed.

Nämnden konstaterar vidare att det i utredningen inte framkommit att Lars Hurtig fått några indikationer på att topsningen inte skulle komma att ske på ett lagenligt sätt och Lars Hurtig borde därför inte i den aktuella situationen ha filmat topsningen. Utöver detta uttalande föranleder anmälan ingen ytterligare åtgärd.

Eva Angström

Hätt utdraget intygas

3 / 5 20 23
JID